

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา เพื่อเสริมสร้างการมีสติ ความมีเหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยสงฆ์นครพนม มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) พัฒนาคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา เพื่อเสริมสร้างการมีสติ ความมีเหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สำหรับนิสิตชั้นปีที่ 2 ที่มีประสิทธิผลตามเกณฑ์ 2) เปรียบเทียบการมีสติก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการเรียนรู้วิชาจิตวิทยา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา สำหรับนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 3) เปรียบเทียบความมีเหตุผล ก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการเรียนรู้วิชาจิตวิทยา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา สำหรับนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 4) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาจิตวิทยา ก่อนเรียนและหลังเรียนที่ได้รับการสอน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 5) เปรียบเทียบการมีสติ ความมีเหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (สูง ปานกลาง และต่ำ) หลังได้เรียนรู้ด้วยคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา

สมมติฐานการวิจัย 1) คู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 มีคุณภาพตามเกณฑ์ดัชนีประสิทธิผล 2) การมีสติของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ที่เรียนรู้ด้วยคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 3) ความมีเหตุผลของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ที่เรียนรู้ด้วยคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 4) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 ที่เรียนรู้ด้วยคู่มือ

ประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน 5) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางเรียน (สูง ปานกลาง และต่ำ) ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 หลังเรียนรู้ด้วยคู่มือประกอบการสอน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา ส่งผลให้การมีสติ ความมีเหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มี 4 ชนิด ประกอบด้วย 1) คู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา 2) แบบทดสอบวัดการมีสติ 3) แบบสอบถามวัดความมีเหตุผล 4) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 5) แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตปริญญาตรีกำลังศึกษาชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยสงฆ์นครพนมอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 2 คณะ 3 สาขาวิชา ได้แก่ คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา, และ สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ, คณะสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์, นิสิตรวมทั้งสิ้น 69 รูป/คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา วิทยาลัยสงฆ์นครพนม กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 37 รูป/คน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ซึ่งผู้วิจัยคาดว่าน่าจะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีความเป็นตัวแทนที่ดีของประชากรได้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดย ทำการทดสอบก่อนเรียนกับนิสิตกลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบทดสอบการมีสติ ความมีเหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากนั้นดำเนินการทดลองจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา สัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง จำนวน 16 สัปดาห์ รวม 48 ชั่วโมง เมื่อดำเนินการครบ 48 ชั่วโมง แล้วทำการทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบชุดเดิม และแบ่งกลุ่มนิสิตด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน แล้วนำคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาวิเคราะห์เปรียบเทียบด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเพื่อทดสอบสมมติฐาน

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัย สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ค่าประสิทธิผล (The Effectiveness Index : E.I.) ของคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาร่วมกับหลักไตรสิกขา มีค่าเท่ากับ 0.69 ความมีเหตุผล มีค่าเท่ากับ 0.70 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเท่ากับ 0.76 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ .50 ขึ้นไป
2. นิสิตที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาร่วมกับหลักไตรสิกขา การมีสติหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
3. นิสิตที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาร่วมกับหลักไตรสิกขา ความมีเหตุผล หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นิสิตที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาร่วมกับหลักไตรสิกขา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
5. นิสิตที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน หลังได้เรียนรู้ด้วยคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา การมีสติ ความมีเหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาร่วมกับหลักไตรสิกขา เพื่อเสริมสร้างการมีสติ ความมีเหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยสงฆ์นครพนม ผู้วิจัยสามารถนำสรุปผลการวิจัยมาอภิปรายผลตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาร่วมกับหลักไตรสิกขา มีค่าประสิทธิผล

(The Effectiveness Index : E.I.) ของคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา เพื่อเสริมสร้างการมีสติ ความมีเหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเท่ากับ 0.69, 0.70 และ 0.76 ตามลำดับ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ .50 ขึ้นไป

ผลที่ปรากฏนี้ย่อมเกิดจาก การพัฒนาวิธีการจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา ที่ผู้วิจัยออกแบบ และสร้างขึ้นจนได้ คู่มือเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ อีกทั้งคู่มือประกอบการสอนโดยใช้การสอนแบบโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีกระบวนการสร้างตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบและถูกต้อง คือ ได้มีการวิเคราะห์หลักและเนื้อหา ศึกษาแนวทางตามขั้นตอนอย่างเป็นระบบและถูกต้อง คือ ได้มีการวิเคราะห์หลักสูตรและเนื้อหา ศึกษาแนวทางการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวชี้วัด ตรงตามหลักสูตรพุทธศตวรรษที่ ๒๕ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ-ราชวิทยาลัย (หลักสูตร 5 ปี) สาขาวิชาสังคมศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง 2556) และการสอบแบบหลักไตรสิกขา แล้วนำมาวิเคราะห์บูรณาการร่วมเข้าด้วยกันกับทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ซึ่งมีแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีกระบวนการและขั้นตอนในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียน เกิดกระบวนการและวิธีการในคิดอย่างมีสติและใช้ความมีเหตุผลในการคิดพิจารณาเรื่องต่างๆ โดยใช้ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ในการพิจารณาเรื่องดังกล่าว สามารถควบคุมใจเกี่ยวกับการปฏิบัติของตนเองได้ ผู้วิจัยคอยแนะนำให้ความเป็นกันเอง ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด และมีอิสระในการแสดง ความคิดเห็น ศึกษาแนวทางการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ หนังสือเรียน และเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิชาจิตวิทยาสำหรับครู สร้างคู่มือและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญนำไปทดลองใช้เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ความเหมาะสม แล้วจึงนำคู่มือไปใช้จริงต่อไป

เมื่อนำมาหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานของดัชนีประสิทธิผลจึงพบว่า ค่าดัชนีประสิทธิผลสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชฎาภรณ์ เพ็ญพุ่ม (2551, หน้า 68 - 69) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชาทักษะพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษ 1 (3000 - 1201) ระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพ สิ้นสูง ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2549 วิทยาลัยอาชีวศึกษาสุราษฎร์ธานี จำนวน 37 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ เอกสารประกอบการเรียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนและแบบทดสอบความคิดเห็นของครูผู้สอนวิชาที่มีต่อเอกสารประกอบการเรียน ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพเอกสารประกอบการเรียนวิชาทักษะพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษ 1 (3000 - 1201) เท่ากับ 81.70/81.60 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยเอกสารประกอบการเรียนวิชาทักษะพัฒนาการสื่อสารภาษาอังกฤษ 1 (3000 - 1201) สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การมีสติของนิสิตที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยคู่มือประกอบการสอน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาร่วมกับหลักไตรสิกขา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยคะแนนด้านการมีสติ เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนที่วัดด้วยแบบทดสอบวัดการมีสติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.70 และ 46.35 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจจะมีสาเหตุเนื่องมาจากก่อนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือผู้วิจัยได้ชี้แจงและสร้างข้อตกลงในการจัดการเรียนรู้ให้นิสิตมีความเข้าใจตรงกัน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนการมีสติและแจ้งผลย้อนกลับแก่นิสิตทันทีพร้อมทั้งชมเชยที่ลิตที่ปฏิบัติงานได้ดีเป็นการเสริมแรงให้กับนิสิตเป็นระยะๆ การจัดกิจกรรมยังมีหลากหลายทั้งเป็นการทำงานกลุ่ม ทำงานเดี่ยว การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การร่วมกันวางแผนการทำงาน การร่วมกันคิดแก้ปัญหา การแสดงออก การฝึกตนเป็นผู้ปฏิบัติตาม การนำเสนอผลงานและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับผลงาน เป็นการฝึกให้นิสิตมีสติในการทำงาน อาจารย์รู้จักยืดหยุ่นได้บางโอกาส ไม่เร่งรัดจนเกินไป นอกจากนี้ ผู้วิจัยที่เป็นผู้สอนยังให้ความเป็นกันเองกับนิสิตเป็นกัลยาณมิตรที่คอยเตือนให้คำแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะเสริมแรงทั้งทางบวกและทางลบ นั่นคือมีการให้กำลังใจ ยกย่อง ชมเชย ในขณะเดียวกันก็มีการตำหนิ ว่ากล่าวตักเตือน ตัดคะแนน การจัดกิจกรรมด้วยวิธีการดังกล่าวนี้ส่งผลให้นิสิตมีความกระตือรือร้น ที่ปรับปรุงตนเองให้เป็นที่ยอมรับ แสดงออกโดยการคิดอย่างมีสติมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระมหาวุฒิใหม่คำ (2554, หน้า 16) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลของการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติกับการฝึกสมาธิแบบการเจริญสติภาวนาที่มีต่อความวิตกกังวลในการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลการศึกษาค้นพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความวิตกกังวลในการเรียนลดลง หลังจากได้รับ ฝึกสมาธิ แบบอานาปานสติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ระดับ .01 นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 2) มีความวิตกกังวลในการเรียนลดลง หลังจากได้รับ ฝึกสมาธิ แบบการเจริญภาวนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่

ระดับ .01 3) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติกับนักเรียนที่ได้รับการฝึกสมาธิแบบการเจริญสติภาวนา มีความวิตกกังวลในการเรียนลดลง ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับที่ระดับ .01

3. ความมีเหตุผลของนิสิตที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยคู่มือประกอบการสอน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาพร้อมกับหลักไตรสิกขา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยคะแนนด้านการมีสติ เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียนที่วัดด้วยแบบทดสอบวัดการมีสติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.16 และ 45.51 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาพร้อมกับหลักไตรสิกขา มีกระบวนการและขั้นตอนในการสอนที่ส่งผลเสริมสร้างความมีเหตุผล เรียงเนื้อหาจากง่ายไปสู่ยาก ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเป็นลำดับ เต็มศักยภาพ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้นิสิต มีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ช่วยให้นิสิตมีความคิดมีเหตุผล มีอิสระทางความคิด เลือกวิธีใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลด้วยตนเอง ทำให้นิสิตสามารถแยกประเด็นของปัญหา วางแผนวิธีใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล สรุปปัญหาอย่างมีหลักการและเหตุผล ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกันมีการสรุปเนื้อหาความรู้ การใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลในการแก้ปัญหา เป็นไปในแนวทางเดียวกันจึงทำให้นิสิตสามารถแก้ปัญหาบนพื้นฐานของกระบวนการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ประเทืองทิพย์ นวพรไพศาล (2535, หน้า 53 – 60) ได้ทำการวิจัยเพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบการคิดอย่างมีเหตุผลตามแนวของ (Watson – Glaser Critical Thinking Appraisal From YM) ซึ่งได้นำมาแปลเป็นภาษาไทยโดยปรับเปลี่ยนสภาพวัฒนธรรมบางส่วน แล้วนำแบบทดสอบไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 – 6 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 1,254 คน ผลตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบมี ค่าความยากตั้งแต่ 0.58 – 0.72 ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อถือได้แบบความคงเส้นคงวาโดยวิธีทดสอบซ้ำเท่ากับ 0.50 ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการวัดเท่ากับ 4.332 ค่าความแม่นยำตามโครงสร้างของแบบทดสอบโดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนิสิตที่ได้รับการเรียนรู้ด้วยคู่มือประกอบการสอน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญาพร้อมกับหลักไตรสิกขา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน

ที่ตั้งไว้ โดยคะแนนด้านการมีสติ เมื่อเปรียบเทียบผลคะแนนก่อนเรียนกับคะแนนหลังเรียน ที่วัดด้วยแบบทดสอบวัดการมีสติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 34.15 และ 45.37 ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและวิเคราะห์นิสิตเป็นรายบุคคลจากการสังเกต การสอบถาม หลังเวลาเลิกเรียน ทำให้ผู้วิจัยทราบถึงความเป็นอยู่สถานภาพทางครอบครัว ความสามารถในการเรียนรู้ ความถนัดของนิสิตแต่ละคน ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้ในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างของนิสิตแต่ละคน และก่อนดำเนินการสอนผู้วิจัยเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สื่อ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีความพร้อมทุกกิจกรรม และชี้แจงวิธีการปฏิบัติกิจกรรมก่อนดำเนินการสอน โดยละเอียดตลอดจน คอยให้คำปรึกษาแนะนำ และดูแลนิสิตอย่างใกล้ชิด ทำให้นิสิตรู้สึกอบอุ่นมีความมั่นใจในการทำงานให้สำเร็จ มีความสุขและสนุกกับการเรียน นอกจากนี้นิสิตยังได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือกันในการทำงาน จึงส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตมีจันทร์ ศรีรัตน์ (2544, หน้า 40 - 41) ได้ศึกษาผลการสอนตามขั้นทั้งสี่ของอริยสัจสี่ที่มีต่อการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องพุทธธรรม ในรายวิชาพระพุทธรศาสนา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามอริยสัจสี่ หลังทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่แตกต่างกันของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2

หลังเรียนด้วยคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาสำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่แตกต่างกันของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 การมีสติ ความมีเหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก นิสิตที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ปานกลาง และต่ำ จะมีความพยายาม ความอดทน ทำงานมีแผน ตั้งระดับความหวังไว้สูงและพยายามที่จะเอาชนะอุปสรรคต่างๆ ที่บุคคลกระทำสิ่งต่างๆ ให้ได้รับความสำเร็จ ซึ่งเป็นผลมาจากการมีสติ ความมีเหตุผล ของนักศึกษาที่ได้รับการฝึกสมาธิก่อนเรียน และในขณะที่เรียน ด้วยคู่มือประกอบการสอน โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา จึงเป็นวิธีสอนที่เหมาะสมสำหรับนักศึกษา ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต, 2538, หน้า 675 - 725) ที่กล่าวว่า การคิดตามเหตุผล และผล เป็นการสืบสาวจากผลไปหาสาเหตุแล้วแก้ไข เพื่อให้สอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ และลักขณา สิริวัฒน์

(2549, หน้า 183 – 185) ที่กล่าวว่า ความมีเหตุผล และมีผลเป็นข้อมูลในการประเมินข้อเท็จจริง เพื่อการตัดสินใจ ดำเนินชีวิตอย่างมีหลักการและเหตุผลรวมถึงการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องคำกล่าวของพระพรหมคุณาภรณ์ปิฎก (ป.อ. ปยุตโต, 2538, หน้า 306) ที่ได้กล่าวว่า การมีสติคือการฝึกอบรมจิตให้มีสติสัมปชัญญะจนเกิดปัญญา รู้แจ้งเห็นจริงและงานวิจัยของภทรพร ยุทธาภรณ์พินิจ (2552) ได้ศึกษากระบวนการ พัฒนาแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ด้วยไตรสิกขา (ศีล สมาธิ ปัญญา) ซึ่งพบว่า ให้ผลดีกับนักศึกษาบางคนเป็นอย่างมาก ยิ่งจากการติดตามผลเรียนรู้บางคนที่เคยเข้าร่วม พบว่า สามารถเข้าศึกษาต่อได้ในระดับอุดมศึกษา บางคนขยันขันแข็งมากขึ้น ทั้งในการเรียนและการบ้าน สำหรับคุณธรรมทางพุทธศาสนาที่ใช้การสร้างศรัทธา และการคิดแบบโยนิโสมนสิการ รวมทั้งไตรสิกขา ในการพัฒนาคุณธรรม และพฤติกรรมที่ต้องการ เช่น ลดความเครียด การมีวินัยตนเอง ความสามารถในการตัดสินใจ ความสามารถในการแก้ปัญหา การมีแรงจูงใจ ความรับผิดชอบในหน้าที่ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนี้ผลงานวิจัยของ สාරอง บุตรโท (2543, หน้า 456) ยังพบว่า แนวทางการศึกษาที่ผู้ศึกษาต้องลงมือประพฤติดีปฏิบัติด้วยตนเอง ต้องทำให้มนุษย์ทำลายความหลงผิดในเรื่องตัวตน ขจัดความเห็นแก่ตัวที่เป็นรากเหง้าของปัญหา และการศึกษาหรือฝึกอบรมตามแนวไตรสิกขา ช่วยเพิ่มวินัยและความรับผิดชอบในหน้าที่ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยคู่มือประกอบการสอนวิชาจิตวิทยา สำหรับครู โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขาซึ่งมีการจัดกิจกรรมในลักษณะที่มีการกระตุ้นความคิดจากการทำกิจกรรมในลักษณะการแก้ปัญหาเป็นกลุ่ม ได้ร่วมกันรับผิดชอบค้นหา คิดวิเคราะห์ปัญหา ปรึกษาหารือ วางแผนตัดสินใจ และแก้ปัญหาร่วมกัน ทำให้นิสิตได้พัฒนาทักษะการคิด การตัดสินใจ ตลอดจนการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม จึงช่วยส่งเสริมการคิดแก้ปัญหาของนิสิต ส่งผลให้นิสิตที่มีระดับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำ ไม่มีความแตกต่างกัน กับ การมีสติ ความมีเหตุผล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำหรับอาจารย์ผู้สอนที่จะนำคู่มือการเรียนรู้อาชีวศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา ไปใช้ควรวางแผน และเตรียมตัวให้พร้อมก่อนทำการสอน จัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้อันสอดคล้องกับบทเรียน และมีความเหมาะสมกับนิสิต การฝึกใช้คำถามกระตุ้นให้นิสิตคิด และควรเสริมแรงเมื่อนิสิตแสดงคุณลักษณะอันพึงประสงค์โดย ด้านการสติ เพื่อการจัดการเรียนรู้นั้นส่งผลให้นิสิตเกิดทักษะความคิดอย่างมีเหตุผล คุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นและเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

1.2 อาจารย์ต้องมีทักษะและประสบการณ์ในการสอน ด้วยรูปแบบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม อาจารย์ต้องเปลี่ยนบทบาทจากการพูด บอก ออกคำสั่ง มาเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือ ผู้จัดประสบการณ์ที่เอื้ออำนวยให้ผู้เรียน ได้คิด ค้นหาคำตอบ อภิปราย ถกเถียง เกิดความคิดรวบยอด บรรลุการเรียนรู้ตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง อีกทั้งอาจารย์ควรให้การเสริมแรงเป็นระยะๆ โดยเฉพาะการเสริมแรงทางบวกแก่กลุ่มที่มีพฤติกรรมร่วมมอร่วมใจกันเป็นอย่างดี เช่น ยกย่องชมเชย ให้รางวัล และควรชมเชย ผลงานนิสิตทุกคนและนำเสนอให้บุคคลอื่นที่เป็นบุคคลภายนอก ได้เห็นผลงานนิสิต เพื่อเป็นกำลังใจ อีกทั้งช่วยให้นิสิตเห็นคุณค่าของตัวเอง และอาจารย์คอยให้คำปรึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะต่าง อยู่เสมอ

1.3 การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือ อาจสามารถนำไปปรับปรุงและใช้กับรายวิชาเนื้อหาอื่นๆ และผู้เรียนในปีอื่น ได้อย่างไรก็ได้แล้วแต่ ก่อนนำคู่มือประกอบการสอน ไปใช้อาจารย์ควรศึกษาและทำความเข้าใจแต่ละกิจกรรมในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ที่อยู่ในคู่มือให้เข้าใจเสียก่อน ถึงจะนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมอย่างได้ผล

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำคู่มือประกอบการสอนอาชีวศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา โดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมเชิงพุทธิปัญญา ร่วมกับหลักไตรสิกขา ไปทดลองใช้เพื่อพัฒนาตัวแปรตามอื่นๆ เช่นความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ การคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณธรรมจริยธรรมด้านต่างๆ พฤติกรรมการทำงานกลุ่ม เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาโดยการเปรียบเทียบระหว่างตัวแปรจัดประเภทอื่นๆ นอกจากตัวแปรทักษะการคิดวิเคราะห์ เช่น ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความอดทน ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นต้น

2.3 ควรศึกษาความคงทนของตัวแปรตามทั้ง 3 ตัวด้วย เพื่อดูผลของนวัตกรรมที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และนำมาศึกษาเพื่อให้ได้องค์ความรู้เพิ่มเติม ในการนำไปใช้วางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาจิตวิทยาสำหรับครู ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร